
Høring på Stortinget om opptrappingsplan for psykisk helse

AKTUELT I FORENINGEN

NIKOLAI BORGE

nikolai.borge@legeforeningen.no

Helsepolitisk avdeling

Legeforeningen mener opptrappingsplanen for psykisk helse inneholder flere gode tiltak, men den er også for omfattende og for lite forpliktende.

PÅ HØRING: Leder i Norsk psykiatrisk forening, Lars Lien, på høring om opptrappingsplan for psykisk helse. Ved siden av Lien sitter president i Norsk psykologforening, Håkon Skard. Foto: Legeforeningen

Bakgrunnen for høringen var regjeringens forslag til opptrappingsplan for psykisk helse. Lars Lien, leder for Norsk psykiatrisk forening, representerte Legeforeningen.

– Vi er svært glade for at det endelig har kommet en opptrappingsplan. Dette har vi ventet lenge på. Likevel hadde vi håpet at planen hadde kommet med lovnader om flere stillinger for leger i spesialisering i psykiatri og barne- og ungdomspsykiatri, sa han.

Mangel på spesialister

Lien var tydelig på at et effektivt og godt drevet psykisk helsevern er helt avhengig av nok spesialister. Legespesialister er, både i psykisk helsevern, psykisk helsevern for barn og unge, samt i rus og avhengighetsmedisinen, den viktigste premissleverandøren for god praksis og riktig oppfølging av pasienter.

– Rekruttering er for lite nevnt i rapporten. Uten en god spesialistdekning innenfor psykisk helse, så får du heller ikke gode tjenester, sa Lien.

Han understreket at det er nødvendig med et større fokus på hvordan vi kan rekruttere og beholde spesialister innenfor psykisk helsevern.

– For å tiltrekke spesialister må vi skape et godt arbeidsmiljø og sikre at stillingene er attraktive. Det er viktig at enhetene ikke blir for små, slik at man har kollegaer å samarbeide med, og at der er lagt til rette for forskning og faglig utvikling, utdypet Lien.

Tapte leveår for pasienter

Hver fjerde konsultasjon hos fastlegene omhandler psykiske symptomer. Fastlegen har kjernekompetanse til å ivareta helheten og se sammenhengen mellom psykisk og somatisk helse. Lien viste derfor til hvor viktig det er å sikre et godt nok fastlegetilbud for denne pasientgruppen.

– Fastlegen er ekstra viktig for behandling av somatiske lidelser hos denne sårbare pasientgruppen. Vi ønsker oss at opptrappingsplanen hadde vært tydeligere med konkrete tiltak og tall for hvordan man skal redusere gapet i levealder. Opptil 75 prosent av pasientene som er innlagt for psykisk helse eller rus, er daglige røykere. Det har derfor stor betydning å jobbe med livsstilsendringer. Dermed er det viktig at tiltak som hjelp til røykeslutt er gratis for disse pasientene, sa Lien.

Økonomiske utfordringer

Et enkelt politisk strakstiltak for å bedre helsen til denne pasientgruppen, er å fjerne egenandeler og gebyrer for manglende oppmøte. Det er godt kjent at pasienter med alvorlige psykiske lidelser og ruslidelser ofte har dårlig råd, noe som tidligere er påpekt i Statens undersøkelseskomisjon for helse og omsorgstjenesten sin undersøkelse «Betalingsvansker- en pasientrisiko» fra 2022.

– Vi vet at denne gruppen lever kortere enn resten av befolkningen. Det bør ikke være økonomi som hindrer dem i å ta kontakt med fastlegen, men per i dag er det faktisk slik for mange, avsluttet Lars Lien.

Publisert: 6. november 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.16.15

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juli 2026.